

УДК 65.011.338

DOI: 10.30857/2413-0117.2018.6.3

Юрій Ю. Копча

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОСНОВИ ПОТЕНЦІАЛУ ЙОГО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

У статті досліджено та обґрунтовано особливості ідентифікації економічної стійкості підприємства як основи потенціалу його економічної безпеки, зокрема, процесний переніс основних ознак, адаптивність номенклатури та стимулу, вид назви стимулюючого виміру, які визначають вплив номенклатури на ідентифікацію стійкості підприємства. Проведено аналіз економічної та фінансової стійкості як в теоретичній, так і в практичній площинах з позиції можливості його використання під час прийняття управлінських рішень у межах функціонального та системного підходів. Для ідентифікації економічної стійкості, як передумови формування потенціалу економічної безпеки, визначено зовнішні та внутрішні процеси підприємства, до яких віднесено виробничі, фінансові та трудові процеси, організаційну поведінку, конкурентоспроможність та ефективність діяльності. Для розробки ідентифікації фінансової стійкості представлено п'ять процесів, які охоплюють: визначення основних елементів; вироблення довгострокових інвестиційної та фінансової стратегій, а також політики оборотного капіталу та стратегії розподілу грошових потоків; побудову необхідних фінансових прогнозів; розроблення бюджетної стратегії, інтегруючи стратегічні цілі компанії з її функціональними областями (інформаційно-бухгалтерським обліком, виробництвом, маркетингом, управлінням персоналом, але насамперед – з фінансами, які виконують інтеграційну роль для інших областей); запровадження системи фінансового контролю, яка об'єднує прогнозований бюджет з показниками збалансованих показників, що дозволить перевірити, чи забезпечують стратегія та рішення, що приймаються в різних підрозділах компанії, досягнення встановлених фінансових цілей. Визначено концепцію системної конкурентоспроможності підприємства, яка ґрунтується на повній інтеграції із зовнішнім середовищем, вимагаючи не тільки внутрішніх економічних перетворень, а й проекту трансформації економічної стійкості. На багатьох підприємствах, що формують потенціал економічної безпеки, першочерговими завданнями мають стати подолання внутрішньої фрагментації та покращення системи зв'язків із постачальниками і споживачами, але найголовніше – підвищення здатності оперативно й ефективно реагувати на вимоги щодо підвищення рівня потенціалу економічної безпеки. На основі вищенаведеного запропоновано та обґрунтовано концептуальний підхід до ідентифікації економічної стійкості підприємства як основи потенціалу його економічної безпеки.

Ключові слова: ідентифікація; економічна стійкість підприємства; потенціал економічної безпеки; ринкова вартість; конкурентоспроможність; виробничі процеси; трудові процеси; ефективність діяльності підприємства.

Юрій Ю. Копча

Национальный авиационный университет, г. Киев, Украина

ОСОБЕННОСТИ ИДЕНТИФИКАЦИИ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ УСТОЙЧИВОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ КАК ОСНОВЫ ПОТЕНЦИАЛА ЕГО ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ

В статье исследованы и обоснованы особенности идентификации экономической устойчивости предприятия как основы потенциала его экономической безопасности, в частности, процессный перенос основных признаков, адаптивность номенклатуры и

стимула, вид названия стимулирующего измерения, которые определяют влияние номенклатуры на идентификацию устойчивости предприятия. Проведен анализ экономической и финансовой устойчивости как в теоретической, так и в практической плоскостях с позиции возможности его использования при принятии управленческих решений в рамках функционального и системного подходов. Для идентификации экономической устойчивости, как предпосылки формирования потенциала экономической безопасности, определены внешние и внутренние процессы предприятия, к которым отнесены производственные, финансовые и трудовые процессы, организационное поведение, конкурентоспособность и эффективность деятельности. Для разработки идентификации финансовой устойчивости представлено пять процессов, которые охватывают: определение основных элементов; построение долгосрочных инвестиционной и финансовой стратегий, а также политики оборотного капитала и стратегии распределения денежных потоков; формирование необходимых финансовых прогнозов; построение бюджетной стратегии, интегрируя стратегические цели компании с ее функциональными областями (информационно-бухгалтерским учетом, производством, маркетингом, управлением персоналом, но прежде всего – с финансами, которые выполняют интеграционную роль для других областей), введение системы финансового контроля, которая объединяет прогнозируемый бюджет с показателями сбалансированных показателей, что позволит проверить, обеспечивают ли стратегии и решения, принимаемые в различных подразделениях компании, достижение установленных финансовых целей. Определена концепция системной конкурентоспособности предприятия, которая основывается на полной интеграции с внешней средой, требуя не только внутренних экономических преобразований, но и проекта трансформации экономической устойчивости. На многих предприятиях, которые формируют потенциал экономической безопасности, первостепенными задачами должны стать преодоление внутренней фрагментации и улучшение системы связей с поставщиками и потребителями, но прежде всего – увеличение способности оперативно и эффективно реагировать на требования по повышению уровня потенциала экономической безопасности. На основе вышеприведенного предложен и обоснован концептуальный подход к идентификации экономической устойчивости предприятия как основы потенциала его экономической безопасности.

Ключевые слова: идентификация; экономическая устойчивость предприятия; потенциал экономической безопасности; рыночная стоимость; конкурентоспособность; производственные процессы; трудовые процессы; эффективность деятельности предприятия.

Yurii Yu. Kopcha

National Aviation University, Kyiv, Ukraine

REVIEWING COMPANY ECONOMIC SUSTAINABILITY INDICATORS IN THE FRAMEWORK OF ITS ECONOMIC SECURITY

The paper seeks to review and substantiate specific indicators for company economic sustainability, in particular, process migration by essential indicators, adaptability of sustainability indicators mix and their drivers that affect the estimation of the degree of company economic sustainability. In the framework of functional and systemic approaches, insights on ensuring economic and financial sustainability are provided from both theoretical and practical perspectives to be used further in managerial decision making. To measure economic sustainability as the key assumptions for building the company's economic security capacity, relevant internal and external processes have been identified which cover manufacturing, financial and labour processes, organizational behavior, competitiveness and performance efficiency that involve identification of

the key elements; the selection of long-term investment and financial strategies as well as defining working capital policies and strategies for cash flow allocation; creating respective financial forecasts; building a budget strategy integrating the company's strategic goals with its functional areas (information statistics and accounting, manufacturing, marketing, personnel management, but first and foremost, with finance which is an integrative link between other areas), the implementation of a financial control system which incorporates a budget forecast into the framework of balanced scorecard indicators, thus helping to verify whether certain policies and decisions made in different structural units of the company contribute to achieving the targeted financial goals. An overall systemic competitiveness concept has been suggested which relies on consistent integration with the external environment, thus challenging not only the internal economic transformations but also triggers the transformation of economic sustainability. For a great majority of companies that seek to enhance their economic security potential, the primary objectives and priorities are to overcome internal fragmentation and to improve links between suppliers and customers, and above all increase the ability to promptly and effectively respond to demands for boosting the level of economic security potential. Based on the above, the paper offers a well-reasoned conceptual approach to identification of company economic sustainability in the framework of its economic security potential.

Keywords: *identification; company economic sustainability; economic security potential; market value; competitiveness; production process; labor process; company performance efficiency.*

Постановка проблеми. Поточна економічна ситуація та особливості поточного економічного спаду, знаходиться під впливом негативних чинників та значним впливом інфляції. При цьому інфляція стосується не тільки цін на товари та послуги, але й ціни на активи та інші ресурси підприємства. Практично кожен господарюючий суб'єкт вживає заходів стабілізації своєї діяльності, особливо, у фазі поточного економічного спаду, який можна розділити на дві взаємообумовлені частини. Першою частиною є аналіз, оцінка та загальна ідентифікація економічної стійкості підприємства та її рівня, а друга це аналіз та оцінка наявного потенціалу задля задіяння можливих резервів задля запобігання дестабілізації ритмічного функціонування. На тлі економічного спаду чи не найголовнішим постає питання формування достатньої міцності економічної безпеки. Коригування балансу внутрішнього середовища підприємства ускладнюється змінними чинниками зовнішнього середовища, такими як поведінка споживачів, зростання національної економічної невизначеності та інших тенденцій до зниження української економіки. Оскільки спостерігається зниження світових цін на акції підприємств корпоративного сектор, то така тенденція світової економіки вимагає від підприємств впровадження комплексу заходів щодо підвищення потенціалу економічної безпеки через ідентифікацію його економічної стійкості.

Аналіз останніх досліджень. Теоретико-методологічні й економіко-організаційні аспекти формування, оцінювання економічної стійкості та економічної безпеки підприємства під різники кутами зору і з визначеною метою опрацьовано в наукових роботах таких учених, як Т.В. Безуглова, М.В. Верескун, О.М. Гончарова, Б.О. Антонюк, О.С. Дуброва, Д.В. Євдєєв, О.А. Клепкова, О.М. Кудіна, Н. Мак-Вільямс, О.В. Сардак, О.М. Старенька, Ю. Шайгородський.

Невирішені частини дослідження Визначення перспектив розвитку підприємства, реалізація переваг стратегічного управління має ґрунтуватись на його економічній стійкості як основи сталості діяльності. Разом з тим, впливи складових середовища як зовнішнього, так і необхідність підтримки визначеного рівня внутрішнього, обумовлює формування потенціалу економічної безпеки підприємства як ресурси та можливості щодо запобігання

небезпек та іншого виду негативних впливів. Саме це обумовлює необхідність дослідження сутнісних характеристик та змістовного наповнення таких понять як «економічна стійкість» і «потенціал економічної безпеки», а також становлення між ними спільних рис, взаємної обумовленості і місця в системі прийняття управлінських рішень і реалізації їх у діяльності підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. В навчальному посібнику «Основи культурології» Л.О. Сандюк дає визначення: «поняття "ідентифікація" (від пізньо латинського *identifico* – ототожнення) має два основних значення: усвідомлення чи розпізнання чогось або когось; уподібнення, ототожнення з кимось або чимось. У першому значенні термін "ідентифікація" використовується в психології пізнавальних процесів, моделюванні штучного інтелекту, юридичній психології тощо. В соціологічній літературі термін "ідентичність" використовується переважно у другому значенні і виражає *ототожнення* людиною самої себе з іншими людьми на основі установа спільних цінностей, емоційних переживань, структури і спрямованості внутрішнього світу, здатність зберігати протягом усього життя єдність свого "Я", свою "самість", а також трактується як основний механізм соціалізації, суттю якого є прийняття індивідом соціальних ролей та засвоєння соціокультурних зразків і моделей поведінки. Згодом змістовне наповнення даної категорії розширили в межах філософської теорії» [13].

Ю. Шайгородський визначає, що «у соціальній психології – процес ототожнення індивіда з тим або іншим об'єктом, людиною або групою, що відбувається на основі засвоєння властивих ним властивостей, стандартів, цінностей, соціальних установок і ролей [12]. А Н. Мак-Вільямс прийшла до висновків, що: «адаптивна (приспосувальна) сила ідентифікації може значно варіюватися, залежно від того, хто і коли обраний як об'єкт ідентифікації. Ідентифікація, що підвищує соціалізацію на одному життєвому етапі, може знижувати її на іншому. Якщо в шкільному віці ідентифікація з сусідським забіякою може сприяти підвищенню соціального статусу, то в дорослому віці найімовірніший зворотний ефект» [8].

Під ідентифікацією економічної стійкості слід розуміти вивчення концепції економічної стійкості у середовищі функціонування, де вона не лише абстрагує загальні атрибути, які можна знайти в множині речей або подій, а й дає властиві їм особливості, стандарти, цінності, установки тощо. З іншого боку, в економічних концепціях дослідження, класифікація або ідентифікація, що ґрунтуються на існуючих концепціях, просто необхідні, але не дають нові концептуальні назви та вимагають доопрацювання теоретичного підґрунтя.

У дослідженні особливостей ідентифікації економічної стійкості підприємства як основи його потенціалу економічної безпеки слід розглянути три умови, а саме: процесний переніс основних ознак, адаптивність номенклатури та стимулу, вид назви стимулюючого виміру, які визначають вплив номенклатури на ідентифікацію стійкості підприємства. Для того, щоб контролювати зв'язок між внутрішніми та зовнішніми чинниками, в результаті дискримінаційного переносу виявляються відмінності в ефектах формування потенціалу економічної безпеки через особливості ідентифікації економічної стійкості. Розглядаючи концепцію ідентифікації з іншого боку, інтроспекцію можна визначити після того, як завдання з дискримінації буде закінчено, таким чином можна знайти різницю між існуючим та бажаним за ознакою. Це пояснюється тим, що обидві номенклатурні групи дослідження, а саме економічна стійкість та потенціал економічної безпеки, використовуються як ключ до категоризації відразу після ідентифікації їх особливостей.

Вчені-економісти досить багато часу приділили питанню теоретичного та практичного дослідження поняття потенціал. Для більш чіткого визначення потенціалу підприємства його слід ідентифікувати за допомогою ознак. Це дасть змогу сформулювати

визначення, що є однозначно адміністративним, хоча термін має свої власні визначення наукової галузі або природничих наук. Д.В. Євдєєв [5] класифікує потенціал за такими ознаками табл. 1.

Таблиця 1

Класифікація потенціалу за ознаками

1	за рівнем абстрагованості	потенціал людства, природний, економічний, соціокультурний, психофізіологічний потенціал
2	за рівнем агрегованості	потенціал світового господарства, національної економіки, галузевий, регіональний, територіальний, добровільних об'єднань, підприємств, потенціал структурних підрозділів, операційних (виробничих) ділянок та потенціал окремих робочих місць
3	за галузевою ознакою:	промисловий, транспортно-комунікаційний, науковий, будівельний, сільськогосподарський, потенціал сфери обслуговування
4	за елементним складом:	потенціал основних виробничих фондів, оборотних фондів, земельний, інформаційний, технологічний та кадровий потенціал
5	за спектром	врахованих можливостей: внутрішньосистемний, зовнішній (ринковий)
6	за функціональною сферою виникнення	виробничий, маркетинговий, фінансовий, науково-технічний, інфраструктурний потенціал
7	за мірою реалізації	фактичний потенціал, тобто досягнутий та реалізований, перспективний – залежно від вектору розвитку
8	залежно від спрямованості діяльності підприємства	імпортний та експортний

Джерело: складено автором на основі [5, 7].

Така система класифікації може використовуватися лише при оцінці самого потенціалу підприємства без обтяження його внутрішніми та зовнішніми процесами, зв'язками та необхідністю їхньої координації, якщо це включено у склад функцій та не відображено в організаційній системі, а також їх впливом на економічну стійкість підприємства та при формуванні потенціалу економічної безпеки, орієнтуючись на її динамічний характер.

Поняття «економічної» та «фінансової» стійкості ототожнює значна кількість науковців як в теоретичні, так і практичні площинах. Проте, таке трактування є не до кінця раціональним з позиції можливості використання при прийнятті управлінських рішень в межах функціонального, системного підходах, адже відповідно до ресурсної концепції, забезпечення економічної стійкості передбачає управління всім обсягом ресурсів, в той час як фінансова стійкість орієнтується лише на грошові кошти та похідні від неї еквіваленти. О.М. Гончарова у своїй праці [3] визначила найбільші відмінності між наведеними категоріями та висвітлила порівняльну характеристика економічної та фінансової стійкості за сутнісними ознаками (табл. 2).

Однак, під час дослідження особливостей ідентифікації економічної стійкості було виявлено та додано пошук залученого капіталу і впровадження інноваційної діяльності, спираючись на визначення можливих джерел фінансування як підтримки на наявному рівні, так і при прогнозуванні розвитку підприємства.

Таблиця 2

**Порівняльна характеристика економічної та фінансової стійкості
 за сутнісними ознаками**

Основні аспекти економічної стійкості	Основні аспекти фінансової стійкості
Економічний розвиток підприємства	Розвиток фінансових відносин, фінансових ринків
Приріст інвестиційного капіталу	Приріст фінансових ресурсів
Вірогідність зростання заробітної плати	Рух фінансових ресурсів
Залежить більшою мірою від зовнішніх та внутрішніх чинників	Залежить більшою мірою від внутрішніх чинників
Пошук нових варіантів господарської діяльності	Пошук нових джерел фінансування
Пошук ділових партнерів і укладання угод	Налагодження ділових взаємовигідних зв'язків з фінансовими інститутами ринку
Пошук залученого капіталу	Накопичення власного капіталу
Впровадження інноваційної діяльності	Фінансування науково-технічних розробок

Джерело: удосконалено автором на основі [1].

Таким чином, економічну стійкість підприємства визначають як стан господарюючого суб'єкта, який характеризується оптимальним розподілом вхідних та вихідних потоків, мінімізацією ризиків та здатністю системи протистояти потенційним негативним явищам, що можуть спричинити негативний вплив в майбутньому. Стійке функціонування підприємства необхідно розглядати через призму взаємовпливу і взаємодії складових економічної стійкості, вирішальне значення серед яких має фінансова та виробнича стійкість, з точки зору ресурсного підходу, оскільки важливою передумовою для забезпечення стійкого функціонування сучасних підприємств є підвищення ефективності управління матеріальними, трудовими, фінансовими, інформаційними ресурсами, управління його окремими бізнес-процесами, що дозволить не тільки підвищити фінансові результати його діяльності, а й реалізувати ресурсні можливості підприємства та забезпечити стабільність ресурсного забезпечення [7, с. 15].

Ідентифікацію економічної стійкості як передумови формування потенціалу економічної безпеки слід починати із зовнішніх та внутрішніх процесів підприємства, до яких доцільно віднести виробничі процеси, фінансові процеси, трудові процеси та організаційна поведінка, конкурентоспроможність та ефективність діяльності (рис. 1).

Виробничі процеси підприємства складають основу для функціонування підприємства, в їхніх межах створюється додана вартість, також саме через вироблену продукцію воно позиціонує себе на ринку. Виробничий процес поєднує персонал, предмети і засоби праці, технологію у єдине ціле і характеризується простором і часом. Організація виробничого процесу і контроль його стадій стає основою економічної стійкості разом із системою прийняття управлінських рішень у періоди стабільного функціонування та її здатність змінювати управлінську технологію при настанні небезпек, а також при тому, що вони можуть тривати довше, ніж операційно-фінансовий цикл.

Так, досить потужно впливає на стійке функціонування підприємства виробнича стійкість, сутність якої, переважно, зводиться до двох напрямів її визначення, таких, як: здатність підприємства підтримувати виробничий потенціал на рівні, що дозволяє забезпечити безбитковий обсяг виробництва та безперебійний процес виготовлення продукції з низьким відсотком браку та виробничих втрат, враховуючи потреби ринку; виробництво нових видів продукції, підвищення ефективності використання ресурсів,

здіяєних у процесі виробництва продукції, та підвищення рівня механізації виробництва, яка тісно пов'язана та значною мірою обумовлена технологічною стійкістю, що визначається здатністю підприємства підтримувати технологічну адекватність, створювати та зберігати технологічну конкурентну перевагу над галузевими конкурентами [4].



Джерело: авторська розробка.

Рис. 1. Концептуальний підхід ідентифікації економічної стійкості підприємства як основи його потенціалу економічної безпеки

Трудові процеси та організаційна поведінка на підприємстві є найбільш динамічна складова як економічної стійкості, так і потенціалу економічної безпеки, основаної на трансформації виробничих процесів і необхідних змін для забезпечення якості продукції в межах стратегічного забезпечення.

Існує не так багато підприємств, які сьогодні дуже зацікавлені у пошуку, виявленні та розвитку потенціалу своїх працівників. Керівництво не завжди схильне до організаційних інноваційних практик і вдосконаленого управління людськими ресурсами, що ускладнюється під час ведення господарської діяльності. Незважаючи на нинішню ситуацію, існують компанії, які залишаються прихильними до управління талантами, як критичному процесу для підвищення своєї конкурентоспроможності, спрямовуючи акцент на тих людей, які найкраще відповідають їхнім цілям і людському потенціалу, мають необхідні навички успішно виконувати функції ключових посад в організації.

Розглядаючи потенціал, на підприємстві досліджуються майбутні здібності і ставлення, які вимірюються серйозним чином, на відміну від поточних здібностей людини, їх професійних уподобань і поведінкових тенденцій. На цьому етапі аналізуються поведінка працівника та його соціалізація. Разом з тим, організаційну поведінку можна визначити як складну і багатоаспектну категорію, що зумовило існування таких підходів до її розгляду, як: біологічний, соціологічний, психоаналітичний, гуманістичний, когнітивний, біхевіористський, соціального навчання тощо. Поряд з існуючими, в сучасних умовах доцільно виокремити ціннісно-цільовий, настановний, маркетинговий підходи [9, с. 214].

З точки зору підприємства мотивація працівників та створення соціально-психологічного клімату в колективі це є превентивне управління людськими ресурсами, стратегіями, що допомагає ефективно розподілити людей на майбутніх робочих місцях, виявити потенціал підприємства.

Для забезпечення стійкості і стабільності підприємства, його фінансово-економічної результативності керівництву варто враховувати всі мотиваційні фактори: матеріальні і нематеріальні; соціальні і моральні; творчі і соціально-психологічні, інші, за рахунок яких можна отримати позитивний результат в забезпеченні стійкості функціонування підприємства. При цьому, із загальних вмотивованих напрямів організаційної культури, які впливають на фінансово-господарську діяльність підприємства і його функціонування принципове значення мають: досконала система стимулювання. Справедливий розподіл матеріальних благ і фондів оплати праці; баланс в розподілі ресурсів і фінансів між підрозділами підприємства; баланс в розподілі ресурсів і фінансів між направленими на розвиток і на оплату заробітної плати; створення на підприємстві такої системи оплати праці, яка б забезпечувала задоволення життєво важливих потреб найманих працівників і членів їх сімей; постійна робота керівного складу зі зниження норми виробітку і підвищення тарифів в оплаті праці; покращення режиму праці і технології виробництва; постійна професійна підготовка і перепідготовка промислово виробничого персоналу, в тому числі економічна перепідготовка управлінського персоналу; своєчасне виявлення причин, які призводять до виникнення конфліктних ситуацій в адміністративно-управлінському апараті, між адміністрацією і профспілкою, адміністрацією і основною масою найманих працівників [10, с. 76].

Системна конкурентоспроможність ґрунтується на повній інтеграції із зовнішнім середовищем, вимагаючи не тільки внутрішніх економічних перетворень, а й проекту трансформації економічної стійкості. На багатьох підприємствах, що формують потенціал економічної безпеки, завдання, яке очікує на розгляд, полягає у подоланні внутрішньої фрагментації та покращенні системи зв'язків із постачальниками і споживачами, насамперед здатності оперативно і ефективно реагувати на вимоги щодо підвищення рівня потенціалу

економічної безпеки. Внутрішня структура формування конкурентоспроможності концептуального підходу ідентифікації економічної стійкості підприємства як основи його потенціалу економічної безпеки існує в межах відповідних для розвитку основних факторів з чотирьох складових.

Необхідна управлінська спроможність передбачає наявність наступних елементів, таких як консенсус щодо складової «контрольована частка ринку», якість продукції, імідж підприємства та рівень обслуговування клієнтів з узгодженням необхідності нав'язування інтересів майбутнього добре організованим інтересам сьогодення. Орієнтація на спільне вирішення проблем передбачає чітке інституційне розмежування між внутрішніми процесами, зовнішніми процесами та проміжними при функціонуванні підприємства. Тільки це розділення робить можливим автономну організацію та планування які є підґрунтям підтримання конкурентоспроможності на визначеному рівні, а незалежні процеси формування економічної стійкості та забезпечити розвиток потенціалу економічної безпеки підприємства.

Фінансові процеси підприємства мають поєднуючу функцію у вартісному вираженні зовнішнього і внутрішнього середовища через купівлю-продаж ресурсів, робочої сили, технологій, обладнання та товари (послуги), з однієї сторони, і оцінювання доцільності комерційно-виробничого процесу, а також підтримання платоспроможності і економічної стійкості. Вони мають основне призначення щодо забезпечення безперервності виробничого процесу, тобто формування потенціалу економічної безпеки, оскільки недовироблення продукції пов'язано із недоотриманням виручки від реалізації, простоїв обладнання і робітників, порушення платіжної дисципліни та виплату штрафів, пеней.

Фінансові процеси на підприємстві, безумовно, відіграють важливу роль в цілому та при формуванні економічної стійкості зокрема. У цю складову концептуального підходу ідентифікації економічної стійкості підприємства як основи його потенціалу економічної безпеки було покладено основні фінансові процедури. Ідентифікація фінансових процедур лежить в площині того, що вони певною мірою допомагають підприємству зберегти високий або достатній рівень прибутку та забезпечують розвиткові процеси і розширене відтворення. Після проведення ідентифікації зробити доходи, що входять до нього, спрямувати таким чином, щоб він досягав ідеальної збалансованості та таким чином, щоб він міг бути розподілений справедливо.

Під час ідентифікації економічної стійкості підприємства як основи його потенціалу економічної безпеки фінансові процеси потрібно аналізувати через стратегічні рішення, розробку та формування прогнозованої фінансової звітності, а також створення процесу фінансового контролю бюджету. Його слід створити на основі співвідношень, між трьома основними елементами, на яких базувалися рішення фінансового планування або рішення щодо інвестицій та фінансування у короткостроковій та довгостроковій перспективі розвитку потенціалу підприємства. До цього завдання додано інтеграцію з збалансованою системою показників та розробкою індикаторів ідентифікації економічної стійкості.

Для розробки ідентифікації фінансових процесів як у фінансовій системі підприємства, так і в управлінській, необхідно впровадження наступних п'яти процесів:

- визначити основні елементи, такі як інформаційні потоки, поточний діагноз, початкові фінансові звіти та стратегічні цілі;
- розробити довгострокову інвестиційну та фінансову стратегію, політику оборотного капіталу та стратегію розподілу грошових потоків;
- сформувані фінансові прогнози, які необхідні у фінансовому плані;
- розробити бюджетний процес, інтегруючи стратегічні цілі компанії з її функціональними областями (інформаційно-бухгалтерський облік, виробництво, маркетинг, персонал, а особливо з фінансами, як інтеграційну область попередніх);

- запровадити систему фінансового контролю, яка об'єднує прогнозований бюджет з показниками збалансованих показників, що дозволить перевірити, чи стратегія та рішення, що приймаються в різних підрозділах компанії, забезпечують досягнення встановлених фінансових цілей.

Таким чином, ідентифікуючи фінансові процеси як частини управлінської діяльності, зарезервованою для накопичення економічного потенціалу, внаслідок її систематичних ризиків та більшої чи меншої міри керованості технологічний контекст і більша фінансова культура, безумовно, сприятимуть розробці власних моделей фінансового планування, які, без сумніву, допоможуть прийнятті рішень та фінансовій стійкості в довгостроковій перспективі.

Ринкова вартість підприємства не є тотожним поняттям, але залежить від ефективності діяльності підприємства та може його характеризувати. Хоча остання концепція відноситься до здатності досягти бажаного або очікуваного ефекту, перша передбачає здатність мати щось при досягненні мети з мінімально можливими ресурсами для когось у майбутніх періодах. Обидва є високо цінуваними концепціями на підприємстві, проте ефективність це та концепція, яку повинні шукати всі підприємства, незалежно від їх розміру або сфери діяльності.

Можна сказати, підсумовуючи, що ринкова вартість підприємства зводиться до результуючого кінця, тоді як з терміном ефективність діяльності підприємства ми говоримо про засоби, але завжди з орієнтацією на мету коригування, що передбачає оптимізацію використання. Вона може бути ефективною, не будучи ефектною, і так само може бути ефектною, не будучи ефективною, хоча ідеал є комбінацією обох якостей.

Ідентифікація ефективності діяльності підприємства є простим і задовольняє суспільні потреби, оскільки всі ефективні компанії мають такі основні атрибути: створення цінності та формування багатства; чітке визначення цілей та адаптація планів для забезпечення їх досягнення; систематичний спосіб роботи застосовується до процесів і систем, орієнтованих на позитивні результати.; знання та турбота щодо задоволення потреб, очікувань і побажань своїх клієнтів; розробка планів розвитку і постійне вдосконалення; просування програм мотивації праці; сприяння професійному розвитку робочих груп.

Коли підприємство досягає високого рівня потенціалу економічної безпеки, його головна мета, його пріоритет має бути підтримка і продовження росту економічної стійкості. Це вимагає відданості всіх сторін і розробки стратегії, за якою слід продовжувати розвиватися оптимізуючи процес формування і використання всіх видів ресурсів.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Розгляд особливостей ідентифікації економічної стійкості підприємства як основи його потенціалу економічної безпеки дало змогу виявити дві номенклатурні групи дослідження, а саме економічна стійкість та потенціал економічної безпеки, які використовуються як ключ до категоризації основної задачі. Аналізуючи внутрішні та зовнішні процеси підприємства через їхні зв'язки та необхідністю їхньої координації з внутрішніми складовими підприємства було створено концептуальний підхід ідентифікації економічної стійкості підприємства як основи його потенціалу економічної безпеки. Визначені складові можливо розвивати та задіювати у формуванні економічної стійкості, що проходить за рахунок здатності мобілізації ресурсів, а отже й створює основу для підвищення рівня потенціалу економічної безпеки. Особливістю такого концептуального підходу виступає система ідентифікації його складових за допомогою узагальнених і обґрунтованих ознак, що сприяє адекватному до зовнішнього і внутрішнього середовища прийняттю рішення і впровадження його в діяльність підприємства. Таким чином було виділено ідентифікацію ефективності діяльності підприємства через основні атрибути, а для ідентифікації фінансових процесів необхідно впровадження п'яти процесів. Саме такий концептуальний підхід дасть змогу ефективного

практичного застосування для мінімізації ризиків та втрат під час визначення особливостей ідентифікації економічної стійкості.

References

Література

1. Bezuhlova, T.V. (2014). "Ekonomichna stiiikist" ta "finansova stiiikist" ["Economic Stability" and "Financial Stability"]. *Molodyi vchenyi* [Young Scientist], No. 3 (06), P. 32–34. Retrieved from: [http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/molv_2014_3\(06\)_8.pdf](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/molv_2014_3(06)_8.pdf) [in Ukrainian].
1. Безуглова Т. В. "Економічна стійкість" та "фінансова стійкість" [Електронний ресурс] / Т. В. Безуглова // Молодий вчений. – 2014. – № 3(06). – С. 32–34. – Режим доступу: [http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/molv_2014_3\(06\)_8.pdf](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/molv_2014_3(06)_8.pdf).
2. Vereskun, M.V., Husieva, O.Yu., Liashko, D.V. (2015). Rozvytok informatsiinykh tekhnolohii yak faktor transformatsii metodolohii upravlinnia pidpriemstvamy [Development of information technologies as a factor of transformation of enterprise management methodology]. *Efektivna ekonomika* [Effective economy], No. 12. Retrieved from: <http://www.economy.nauka.com.ua> [in Ukrainian].
2. Верескун М. В. Розвиток інформаційних технологій як фактор трансформації методології управління підприємствами [Електронний ресурс] / М. В. Верескун, О. Ю. Гусєва, Д. В. Ляшко // Ефективна економіка. – 2015. – № 12. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua>.
3. Honcharova, O.M., Antoniuk, B.O. (2016). Sutnisnyi analiz ta otsinka vnutrishnoi ekonomichnoi stiiikosti pidpriemstva [Essential analysis and evaluation of the internal economic stability of the enterprise]. *Teoretychni ta prykladni pytannia ekonomiky* [Theoretical and applied questions of the economy], Vol. 2 (33), P. 88–98. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tppe_2016_2_11 [in Ukrainian].
3. Гончарова О. М. Сутнісний аналіз та оцінка внутрішньої економічної стійкості підприємства [Електронний ресурс] / О. М. Гончарова, Б. О. Антонюк // Теоретичні та прикладні питання економіки. – 2016. – Вип. 2 (33). – С. 88–98. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tppe_2016_2_11.
4. Dubrova, O.S. (2010). Stratehichna stiiikist pidpriemstva:skladovi ta napriamy yii zabezpechennia [Strategic firmness stability: components and directions of its provision]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu* [Bulletin of the Khmelnytsky National University], No. 1, Vol. 1, P. 15–19 [in Ukrainian].
4. Дуброва О. С. Стратегічна стійкість підприємства:складові та напрями її забезпечення / О. С. Дуброва // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – № 1, Т. 1. – С. 15–19.
5. Yevdieiev, D.V. (2005). Sutnist upravlinnia potentsialom, yoho znachennia v rynkovykh umovakh [The essence of management potential, its value in market conditions]. *Poshuk* [Search], No. 5, P. 140–143 [in Ukrainian].
5. Євдєєв Д. В. Сутність управління потенціалом, його значення в ринкових умовах / Д. В. Євдєєв // Пошук. – 2005. – № 5. – С. 140–143.
6. Klepkova, O.A. (2013). Suchasnyi stan i rol informatsiinykh tekhnolohii v upravlinni pidpriemstvom [The current state and role of information technologies in the management of the enterprise]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu: zb. nauk. prats. Serii: Ekonomika i menedzhment* [Scientific Bulletin of the International Humanitarian University: a collection of scientific works. Series: Economics and Management], Odesa, Vol. 5, P. 74–78 [in Ukrainian].
6. Клепкова О. А. Сучасний стан і роль інформаційних технологій в управлінні підприємством / О. А. Клепкова // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету: зб. наук. праць. Серія: Економіка і менеджмент. – Вип. 5. – Одеса, 2013. – С. 74–78.

7. Kudina, O.M. (2007). Formuvannia resursnoi stratehii pidpriemstva [Formation of the resource strategy of the enterprise: the dissertation author's abstract for the degree of candidate of economic sciences: 08.00.04]. Kharkiv National University of Economics. 20 p. [in Ukrainian].
7. Кудіна О. М. Формування ресурсної стратегії підприємства: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.04 / О. М. Кудіна; Харківський національний економічний ун-т. – Х., 2007. – 20 с.
8. McWilliams, N. (1998). Psikhoanaliticheskaia diagnostika: Ponimanie struktury lichnosti v klinicheskoy protsesse [Psychoanalytic diagnosis: Understanding personality structure in the clinical process]. Moscow: Klass. Retrieved from: <https://www.e-reading.club/book.php?book=36274> [in Russian].
8. Мак-Вильямс Н. Психоаналитическая диагностика: Понимание структуры личности в клиническом процессе = Psychoanalytic diagnosis: Understanding personality structure in the clinical process [Электронный ресурс] / Нэнси Мак-Вильямс. – М.: Класс, 1998. – Режим доступа: <https://www.e-reading.club/book.php?book=36274>.
9. Sardak, O.V. (2013). Teoretychni aspekty orhanizatsiinoi povedinky personalu v umovakh marketynhovoї oriientatsii pidpriemstv [Theoretical Aspects of Organizational Behavior of Employees in the Conditions of Marketing Orientation of Enterprises]. Naukovyi visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli [Scientific Bulletin of the Poltava University of Economics and Trade], No. 3 (59), P. 212–218 [in Ukrainian].
9. Сардак О. В. Теоретичні аспекти організаційної поведінки персоналу в умовах маркетингової орієнтації підприємств / О. В. Сардак // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. – 2013. – № 3 (59). – С. 212–218.
10. Semenenko, O.V. (2018). Osnovni napriamy i metody menedzhmentu z udoskonalennia orhanizatsiinoi kultury pidpriemstva [The main directions and methods of management for the improvement of organizational culture of the enterprise]. Visnyk Cherkaskoho universytetu [Bulletin of the Cherkasy University], No. 2, P. 70–79 [in Ukrainian].
10. Семененко О. В. Основні напрями і методи менеджменту з удосконалення організаційної культури підприємства / О. В. Семененко // Вісник Черкаського університету. – 2018. – № 2. – С. 70–79.
11. Starenka, O.M. (2015). Orhanizatsiia kontroliu v operatyvnomu upravlinni promyslovym pidpriemstvom [Organization of control in the operational management of an industrial enterprise]. Oblik i finansy [Accounting and Finance], No. 3, P. 130–135 [in Ukrainian].
11. Старенька О. М. Організація контролю в оперативному управлінні промисловим підприємством / О. М. Старенька // Облік і фінанси. – 2015. – № 3. – С. 130–135.
12. Shaihorodskiy, Yu. (2010). Sotsialna identyfikatsiia pidlitkiv: hrupova spilnist i osobystisne samovyznachennia [Social identification of adolescents: group community and personal self-determination]. Sotsialna psykholohiia [Social psychology: Scientific journal], No. 2 (40), P. 94–105 [in Ukrainian].
12. Шайгородський Ю. Соціальна ідентифікація підлітків: групова спільність і особистісне самовизначення / Ю. Шайгородський // Соціальна психологія: наук. журнал. – 2010. – № 2 (40). – С. 94–105.
13. Sandiuk, L.O. Osnovy kulturolohii [Fundamentals of Cultural Studies]. Retrieved from: <https://westudents.com.ua/glavy/33003-ponyattya-quotdentifikatsyaquot.html> [in Ukrainian].
13. Сандюк Л. О. Основи культурології [Електронний ресурс] / Л. О. Сандюк. – Режим доступу: <https://westudents.com.ua/glavy/33003-ponyattya-quotdentifikatsyaquot.html>.